GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 26.

We Srodę Dnia 29. Marca 1809.

Z Wiednia d. 22. *Marca.*

W niedzielę d. 19 Marca po nabożeństwie, na którym znaydowali się Nayiaśnieysi Cesarstwo Jchmość przy assystencyi dworu, wykonał przed J. C. K. Mcią przysięgę wierności na prezydenta C. K. naywyższey instancyi sądowey, aktualny C. K. tayny Rądca, Hrabia Filip Karol Oettingen-Wallerstein. Po wykonaney przysiędze wprowadził go na powyższy urząd C. K. pierwszy W. Marszałek dworu, Xżę Trautmannsdorf-Weinsberg, iadąc z zamku w sześcio-konnym paradnym powozie przy assystencyi dworu do gmachu Czesko-Austryackiey nadworney kancelaryi. U dolnych wschodow przyięła cała kancelarya C. K. pierwszego W. Marszałka i nowego Prezydenta i wprowadzonemi zostali pomiędzy dwiema rzędami uszykowanemi officyalistami do sali obrad. Tu przedstawił pierwszy W. Marszałek w imieniu Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla z stosowną mową kancelaryi nowego Prezydenta, na którą ten odpowiedział. Potem miał wiceprezydent w imieniu całey kancelaryi mowę, po którey pożegnawszy pierwszy W. Marszałek prezydenta, wiceprezydenta, radcow i resztę officyalistow oddalił się i był aż do powozu odprowadzony.

Co wspaniali Węgrzyni z własnego natchnienia i dobrowolnie na ostatnim seymie iednomyślnością uchwalili, dopełniaią teraz, kiedy zbliżaiące się niebezpieczeństwo wzbudza w każdym mieszkańcu uczucia miłości do kochaney oyczyzny, uszczęśliwiaiącego rządu, do dobrego swoiego i sprawiedliwego Monarchy i wzbudzać powinno, w sposobie godnym szlachetnego i wielkiego narodu. Nie tylko to, co na seymie postanowione i od Monarchy zatwierdzone zostało, uskuteczniaią spieszno, dzielnie i w iedności ducha, co każdego patryoty napełnia serce naywiększemi nadzieiami, ale nadto pomnażaią środki obrony, stosownie do życzeń Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, który niczego bardziey nie pragnie, iak utrzymać pokoy. Wypiszemy tu niektóre z pięknych czynow, które na zawsze iaśnieć będą w dzieiach patryotyzmu Węgierskiego w czasie grożącego teraz oyczyznie niebezpieczeństwa, i będziemy ie następnie podawać do publiczney wiadomości. I tak stany Neutrarskiego komitatu uchwaliły iednomyślnie na jeneralnym zgromadzeniu d. 27 Lutego, oprocz prędkiego dopełnienia prawie iuż kończącego

ſię urządzenia insurrekcyi i wyb ania ekruta, wyſtawić regiment jazdy z 900 głow złoż ny, który za zezwoleniem Nayiaśnieyszego Cesa rza i Króla noſić będzie nazwisko komitatu Neutrarskiego, i uzbroiony bydż ma do 10 Kwietnia; na utrzymanie zaś woyska ofiarowały bezpłatnie doſt w ć 47,210 mec Prezburskich zboża. Ożywione tym samem duchem (i któryż z Węgrzynow, powoduiąc ſi miłością oyczyzny, konſtytucyi i swego Króla, nie ch iałby ſię ſtać godnym sw ych prz dkow?) ſtany Barszerskiego komitatu uchwaliły na jeneralnem swoim zgromadzeniu d. 5 Marca, oprocz doſtawienia rekrutow i uzupełnienia insurrekcyi, wyſtawić zupełnie uzbroionych 300 konnicy, i nim inne większe naſtąpią ofiary, doſtawić do magazynow kraiowych 12,967 mec Prezburskich zboża. Nayiaśnieyszy Cesarz i Król powziął z rozrzewnieniem wiadomość o tych uchwałach, i oświadczył w piśmie swoim obu tym komitatom nayłaskawsze swoie ukontentowanie. Komitat Trenczyński oświądczył ſię z rownymże zapałem, oprocz doſtawienia rekrutow i urządzenia insurrekcyi, wyſtawić i uzbroić 300 konnicy. J. C. K. Mość rozkazał nadworney Węgierskiey kancelaryi zapewnić go o swoim ukontentowaniu.

(Reszta potem.)

D. 28 Marca umarł w tuteyszey ſtolicy C. K. tayny, konferencyyny i ſtanu Radca, Mateusz Fasbender, syn dawniey Elektorsko-Trewirskiego, a teraz Xcia Naſſau-Weilburg nadwornego Radcy i dyrektora R nskich opłat Fasbendera. Wykształcenie swoie odebrał w szkole główney Mogunckiey i Gettingskiey, którego przez podroże po Francyi dokończył. W 24 roku życia (1788) zoſtał profeſſorem publicznego prawa Niemieckiego i hiſtoryi, a w roku 1790 posłany był iako radca poselſtwa elekcyynego do F ankfortu. Po powrocie z Frankfortu wyniosł go iego Xżę na aktualnego radcę nadwornego. W czaſie nieszczęśliwych zdarzeń rewolucyi Francuzkiey wniyście woyska Francuzkiego do Trewiru przerwało iego uczone powołanie, a bardziey ieszcze przywiązanie iego do oyczyzny i Cesarza, i objął urząd w woienney Rzeskiey kan elaryi. Niektóre ſt sownie do okoliczności wydane przez niego pisma i przywiązanie iego do o czyzny Niemieckiey ściągnęły na niego uwagę owczesnego oswobodziciela Niemiec Arcy Xcia Karola. Fasbender mianowany zoſtał dyrektorem woyskowey kancelaryi Rzeskiey, a w roku 1798 Jeneralnym kommiſſarzem woyskowem Rzeszy, na którym urzędzie t k wielkie okazał talenta, że Arcy Xżę Jmć przybrał go po Lunewilskim pokoiu za referenta do nadwo ney woyskowey w Wiedniu kancelaryi. Jak gorliwie Fasbender odpowiedział położonemu w nim zaufaniu Jeneraliſſima naszego wiadomo wszyſtkim. W roku 1805 J. C. K. Mość mianował go taynym radcą i właśnie przeznaczał mu wyższą doſtoyność, gdy śmierć nam go wydarła. Arcy Xżę Jmć Je er l ſſim ubolewa bardzo nad ſtratą tak użytecznego męża, który po ſiedmiodniowey chorobie w 43 r ku życia z szedł z tego świat. Przyiaciele i ci, którym dobrze czynił, opłakiwali zamiaſt nie przytomnych krewnych śmier ć iego.

Z Peterzburga d. 25. Lutego.

Zimno chwyciło od onegdaysza na nowo; wczoray mieliśmy 25 ſtopień mrozu.

Nadworny Bankier Nogowikow umarł; na iego mieysce mianował J. Imp. Mość tuteyszego kupca Sewerin w ſtopniu barona.

Oddalony Jenerał major Goloniczew Kutuzow przywrocony do służby zoſtał.

W Semenowskim gwardyi regimencie po-

ſtąpili na porucznikow, Podporucznicy Kliager (syn Jenerała majora i autora wielu pism tegoż nazwiska) Ismaiłow i Wereszczagin.

W gubernii Niſlogorodskiey odkryto roku przeszłego robiących fałszywe bankocetle. Przy dochodzeniu tego wyſtępku Mieszczanin Siliwerſt Monachow w Arsamas uczynił zwierzchności mieyscowey szczególnieyszą przysługę. Dowiedziawszy ſię, że syn iego należał do robienia fałszywych bankocetlow, uwiadomił o tem cywilnego rządcę i oddał własnego syna wraz z znalezionemi przy nim fałszywemi bankocetlami sprawiedliwości. Nowy ten Brutus, który własnego syna poświęcił porządkowi i sprawiedliwości, zasługuie na powszechny szacunek i na podanie iego imienia potomności.

Z Paryża d. 7. Marca.

D. 23 Lutego udał ſię Xżę Acykanclerz państwa z rozkazu Cesarza do senatu i wyraził w swey mowie, iż szczęśliwe skutki, iakie okazuią ſię z uſtanowionego wielkorządſtwa w departamentach zaalpeyskich, skłoniły J. C. K. Mość do rozciągnienia tego zbawiennego rozporządzenia i do departamentow Toskanii. Oddalone od ogólnego mieysca rządu kraie potrzebuią nieiako oddzielnego punktu połączenia. J. C. K. Mość zachowuie sobie moc udzielenia wielkorządſtwa Toskanii iedney z Xżniczek krwi swoiey. Uſtawy nasze nie dozwalaią wprawdzie osobom płci żeńskiey sprawowania naywyższych doſtoyności; ale także nie wyłączaią ich od tego.

Potem mowca rządu, Hrabia Regnaud St. d'Angely, podał senatowi proiekt do uchwały, mocą którey Toskaniia wynieſiona zoſtanie pod tytułem W. Xięſtwa na godność państwa, i wyłuszczył do tego powody. Po zdaniu sprawy przez wyznaczoną kommiſſyą przyiął senat iednomyślnością rzeczony proiekt, który opiewa:

1) Wielko-rządſtwo Toskanii wynieſione ieſt na godność państwa pod tytułem W. Xięſtwa. 2) W. Xiążę używać powinien iednakowych tytułow, ſtopnia i zaszczytow, iak W. rządca zaalpeyskich departamentow. 3) Wielko rządſtwo departamentow Toskanii powierzone zoſtanie Xiężniczce z domu Cesarskiego pod tytułem W. Xiężny, co J. C. K. Mość wyrokiem swoim ſtosownie do konſtytucyynych uchwał, oznaczy.

Wielko-rządſtwo Toskanii z tytułem W. Xżny zdaie ſię bydź nayſtarszey ſioſtrze Cesarza Xżnie Piobinu i Łukieskiey, Maryi Annie Elsie, przeznaczone.

Od 7 do 12 Marca idzie 6010 ludzi rożnego gatunku woyska, a od 12 do 17go 3000 ludzi przez departament Meurty w kierunku od Vic do Sarburga.

Miniſter morski Decrès zdał J. C. K. Mci naſtępuiący rapport:

W Paryżu d. 28 Lutego.

Nayiaśnieyszy Panie! Na rap[illegible] który miałem honor zdać W. C. K. Mci, iż dwie Angielskie dywizye, każda z 4 liniiowych okrętow i kilku fregat złożona, zamykaią W. C. K. Mci porty Orientu i wyspy Aix, rozkazałeś W. C. K. Mość, aby Breſteńska W. C. K. Mci eskadra wyszła pod żagle i odparła nieprzyiaciela. Kontraadmirał Villaumez odebrał zatem rozkaz, aby wyszedł pod żagle i naypierwey do Orientu popłynął, odpędził ſtamtąd nieprzyiaciela i połączył ſię z tamteyszą dywizyą. Jeżeliby zaś to połączenie wymagało dłuższego czasu, tedy nie miał ſię bawić, ale popłynąć ś iezno na przedporcie Basques i uderzyć na nieprzyiaciela, który nie byłby mogł przed nim uyść, gdyby kilku godzinami pierwey nie był uwiadomiony o p...

)2(

ruszeniach eskadry W. C. K. Mci.

Kontraadmirał Villaumez wypłynął d. 21 Lutego w 8 liniiowych okrętow i 2 fregat z Brestu. Wieczorem przybył przed Orient, ale płytkość wody nie pozwoliła wypłynąć w tym czasie tamteyszey dywizyi pod rozkazami Kapitana Troude. W wieczor, gdy iuż zniknęła z oczu Brestenska eskadra, kazał mnieyszem fregatom Cybeli, Włoszcze i Kalipso wyyśdź z portu. Trzy te okręty, ścigane będąc od 4 liniiowych nieprzyiacielskich okrętow, które z wysokości morza przybyły, nie mogły złączyć się z eskadrą W. C. K. Mci, stanęły na przedporciu Sables i wytrzymały przeszło 2 godzinny ogień iednego liniiowego okrętu o 80 działach, który na wystrzał z pistoletu zarzucił kotwicę i 3 innych pod żaglami do nich strzelaiących. Gdy pod czas attaku ustrzelone zostały kotwiczne liny u okrętow W. C. K. Mci, wpędzone zatem na wysep piasku zostały, a Angielski okręt, który potykał się w poblis ści, oddalił się nader u dzony. Angielski kapitan zabity został. Teraz staraią się zepchnąć nasze fregaty.

Kontraadmirał Villaumez, który bezwątpienia nie wiedział o tem zdarzeniu, które zaszło w tyle iego eskadry, płynął do przedporcia Basques, gdzie d, 24 w wieczor z całą eskadrą przybył.

Angielska dywizya, którą miał w tem mieyscu podeyśdź, ostrzeżona była o iego przybyciu i zaraz się oddaliła.

Działanie eskadry Brestenskiey ukończyło się więc na połączeniu się z dywizyą Roszefortską na przedporciu wyspy Aix; a że nieprzyiaciel odpędzony z pod Orientu został, zatem Kapitan Troude wypłynął stamtąd z swą dywizyą, dla dopełnienia zlecenia, które mu W. C. K. Mość dać raczyłeś.

Dołączam tu pierwsze listy, które odebrałem od Kontraadmirała Villaumez i Kapitana Jurien. Zostaię z uszanowaniem

W. C. K. Mci

wiernym sługą i poddanym.

Decres.

Kontraadmirał Villaumez donosi w liście swoim do Ministra morskiego między innemi co następuie:

Z Pertius d'Antioche, na okręcie Ocean d. 24 Lutego.

Jaśnie Wielmożny Panie! Nim przybyłem d. 21 wypłynąwszy z Brestu przez Ras, dawała mi wysłana przodem fregata znak o pokazaniu się od południowey strony okrętu. Postrzegłem, że to była nieprzyiacielska fregata, co odięło mi nadzieię, żebym mogł otoczyć nieprzyiacielską eskadrę pod Orientem. Fregata ta była bezwątpienia wysłana od rzeczoney eskadry na zwiady między Saint i Penmark, gdyż iak tylko nas postrzegła rozpuściła wszystkie żagle i śpieszyła ku Glenans. Tak zaś daleko od nas była, że iey nie można było ani dognać, ani oderznąć. O godzinie 5 wieczorem postrzegłem 4 woienne okręty przy Glenans, które ku południowi płynęły. Dywizya Kontraadmirała Gourdon ścigała ie czas niejaki; ale że zamiarem moim było odpędzić ie od brzegow, ściągnąłem zatem do siebie ścigaiące ie okręty. Wysłałem galiotę Czarownicę i bryg Nisus do Kapitana Troude, donosząc mu o moim zbliżeniu się do Orientu, ieżeliby go w przypadku nie doszły lądowe znaki. Lecz daremna była moia nadzieia, żeby się ze mną złączył.

D. 22 postrzegłem wszędzie nieprzyiacielskie okręty pod żaglami i zdawały się bydź o moich poruszeniach uwiadomione. Myślałem więc tylko korzystać z naypierwszego wiatru, dla udania się do Portuis d'Antioche;

lecz dopiero d. 24 mogłem tam przypłynąć. Nieprzyiaciel opuścił poprzedzaiącego wieczora te okolice, i z żalem postrzegłem, że za daleko na morzu bydź musiał, ażeby go dognać było można. Moia eskadra połączyła się więc z eskadrą wyspy Aix. W krótkiey tey żegludze officerowie i maytkowie bardzo dobrze się sprawowali.

(Podp.) *Villaumez.*

Wypis z listu Kapitana Jurien do Ministra morskiego.

Na fregacie Włoszka d. 25 Lutego.

Mam honor donieść JW. Panu, iż P. Troude, dowodzca dywizyi okrętow w Oriencie, wydał mi d. 22 rozkaz, abym się przygotował do odpłynienia z fregatami, dla złączenia się z będącą przed tym portem eskadrą Francuzką, a w przypadku gdyby odpłynęła, do udania się do Roszefortu. D. 23 wypłynąłem na fregacie Włoszka z fregatami Kalipso i Cybelą. Przy Quiberonie przyłączyła się ieszcze do nas iedna korweta. D. 24 stanąłem przy Sables d'Olonne na kotwicach. O godzinie 10 z rana uderzyły tam na nas 3 nieprzyiacielskie liniiowe okręty, 2 fregaty i iedna korweta. Jeden liniiowy okręt o 80 działach stanął na półpistoletowego wystrzału od nas na kotwicy, a inne na wystrzał z karabinu. Zaszła tu okropna rozprawa. Fregaty Włoszka i Cybela odcięły swoie kotwice. Ogień dostawał się do fregat z palących się lin nieprzyiacielskich. Fregata Kalipso uwiązła na piasku, lecz to nie zmnieyszyło naszego ognia. Nieprzyiacielski liniiowy okręt, który z przodu bardzo ucierpiał, wpadł na miałczyznę i zaprzestał strzelać. Wykrzykiwanie naszych maytkow: Niech żyie Cesarz! zapowiadało, iż rzeczony okręt poddać się musi; lecz posłużyło mu szczęście, iż za pomocą swych żaglow potrafił się oddalić. Potyczka ta, która 3 godziny trwała, nie przyniosła niestety inney korzyści, iak że te 3 fregaty nie dostały się w ręce przemagaiącego nieprzyiaciela. Po skończoney potyczce i po oddaleniu się nieprzyiaciela zawinąłem do portu Sables. Powtarzam JW. Panu, iż nie można widzieć lepiey biiących się fregat przeciw tak znacznie przemagaiącey sile.

Fregata Włoszka ma 6 ludzi zabitych, a 17 ranionych; Kalipso 10 zabitych, a 18 ranionych, a Cybela 8 zabitych i 16 ranionych. Moim zdaniem walka ta czyni honor banderze J. C. K. Mci.

(Podp.) *Jurien.*

Z Londynu d. 22. Lutego.

Rząd nasz wydał z powodu uczynioney od Francyi i Rossyi propozycyi do otworzenia układow o pokoy następuiące oświadczenie:

"Propozycye, które J. K. Mci z strony rządow Rossyyskiego i Francuzkiego uczynione zostały, nie posunęły do tego stanu rzeczy, ażeby mogły bydź rozpoczęte układy o pokoy. A że rozpoczęta z tego powodu korrespondencya ukończoną iuż została, zatem poczytuie J. K. Mość za powinność donieść niezwłocznie o tem publiczności.

"W teraźnieyszey chwili żadna wątpliwość nie zachodzi, że pokoy nie może przyyść do skutku, a ciągnące się na pozor układy byłyby iedynie na stronę nieprzyiaciela. Pozor ten podałby Francyi sposobność do porożnienia przez niedowiarstwo i zazdrość tych wszystkich, którzy postanowili oprzeć się iey uciemiężeniom, i ieżeli pomiędzy narodami, które zostaią pod tyranią Francuzkiego przymierza, lub pomiędzy temi, które dotąd pozorną tylko niepodległość utrzymuią, znayduią się takie, które wahaią się między nieuchronnym upadkiem i usiłowaniem ratowania się, tedy oszukuiące widoki pokoiu między

W. Brytaniią i Francyą byłyby dla nich nayszkodliwszemi. Cczą nadzieia widzić w krotce przywrocony powszechny pokoy przerwacby mogła ich przygotowania lub odwieśdź przez boiaźń od postanowionego się ratowania.

"J. K. Mość zupełnie był przekonany, iż nie inny cel był rządu Francuzkiego w uczynioney mu z Erfurtu propozycyi. Lecz wybor między prowadzeniem daley woyny i pokoiem, zależał w tey chwili od wypadkow, które rownie były nakazuiące przez swoią wielkość, iak okropne przez swoią niepewność, mniemał zatem Król sam sobie bydź winien usunąć tę ostatnią nawet wątpliwość względem zamysłow i widokow nieprzyiaciela.

"J. K. Mość niechciał przypuścić myśli, ażeby Imperator Rossyyski ulegał mocarstwu, z którym nieszczęściem wszedł w związki, aż do tego stopnia, ażeby iawnie pochwalał uzurpacyą Monarchii Hiszpańskiey i przyznał formalnie i popierał prawo, które sobie Francya przywłaszcza zrzucania i więzienia w śród pokoiu Monarchow i narzucania ludom swoiego iarzma.

Z tego powodu, gdy J. K. Mci proponowano, aż by spolnie z swemi sprzymierzyńcami rozpoczął układy o powszechny pokoy, na podstawach teraźnieyszego stanu rzeczy (o co się iuż dawniey umawiano) lub na innych zasadzonych na wzaiemności i honorze podstawach, odpowiedział Król na tę pozorną szczerość i umiarkowanie z prawdziwą szczerością i umiarkowaniem.

Oświadczył Król, iż gotow iest rozpocząć w tym sposobie z przybraniem sprzymierzyńcow układy o pokoy, i postanowił przesłać im zaraz uczynioną mu propozycyą. Lubo nie był ieszcze Król formalnym traktatem przymierza z Hiszpaniią połączony, uznał iednak za potrzebne dodać, iż przyięte przez J. K. Mość w oczach świata obowiązki względem Hiszpańskiego narodu, tak są dla niego obowięzuiące i święte, iak gdyby zasadzały się na nayuroczystszych traktatach, a zatem działaiący w imieniu Króla Jmć Katolickiego Ferdynanda VII. narod Hiszpański ma należeć do układów o pokoy.

"W odpowiedzi na to oświadczenie, zdawał się rząd Francuzki zapomieć o dosyć zle ułożonym swoim podstępie, i niezachowuiąc nawet dyplomatyczney przyzwoytości wywarł całą swoią niesprawiedliwość i złość przeciw Hiszpańskiemu narodowi. Nazwał cały ten narod buntownikiem i odrzucił wniosek przypuszczenia rządu Hiszpańskiego do układow o pokoy. J. K. Mość odebrał oraz z zadziwieniem i ubolewaniem z strony Imperatora Rossyyskiego odpowiedź, która lubo była w mniey oburzaiącym tonie napisana, wyrownywała iednak co do treści poprzedzaiącey. Imperator Rossyyski nazwał także buntem chwalebne usiłowania ludu Hiszpańskiego, dla utrzymania prawego swoiego Monarchy i niepodległości oyczyzny, i tym sposobem utwierdził bezprzykładną w dzieiach uzurpacyą.

"Król nie byłby się wahał przystąpić do układow, gdyby tylko podawały były iakową nadzieię do doprowadzenia ich do sprawiedliwego i chwalebnego pokoiu. Żałował z gruntu serca, iż sprawa pokoiu rozeszła się w sposobie, który nieochybnie pomnoży cierpienia Europy; ale ani honor J. K. Mci, ani wspaniałość Angielskiego narodu, niepozwalały mu usunąć od tego uczestnictwa i zostawić losowi walczny i wierny lud, który walczy o to wszystko, co tylko człowiekowi bydź może miłem, i którego słuszną sprawę postanowił J. K. Mość wyraźnie wspierać. — W.

pałacu St. James d. 15 Grudnia 1808. „

Nowa wyprawa, którą tu teraz gotuią, składać się maiąca z 50 do 60,000 woyska, przeznaczoną iest do Hiszpanii. Uzbraiaią także 60 małych woiennych okrętow, których przeznaczenie ieszcze niewiadome.

Jenerałowie Hope, Beresford, Fane, Ward, &c. mieli po powrocie z Hiszpanii audyencyą u Xcia Jorku.

P. Mellish mianowany został naszem konsulem w Luizianie.

Do Martyniki przybyły z woyskiem i ammunicyą Francuzkie fregaty Juno, Wenera i Amfitryta, które d. 18 Listopada z Cherburga były wypłynęły. Wpadło im w ręce kilka Angielskich kupieckich okrętów.

Zalewy poczyniły w wielu okolicach Anglii znaczne szkody. W Bath tak była wielka powódź, iż kilka domow podmuliła wraz z mieszkańcami. Znaleziono 10 ludzi zabitych, a wielu pokaliczonych.

D. 1 b. m. przybył do Plimutu liniiowy okręt Alfred z Jenerałem Alten, Dyott, i innemi z Wigo. Tamże przybyła d. 30 Stycznia Niemiecka legiia.

Wartość leżących na składach w Martynice towarow, podaią nasze pisma do 200 millionow f. szt.

Dla tego roczney służby morskiey uchwalił parlament 130,000 maytkow i 31,000 żołnierzy morskich.

P. Canning, sekretarz stanu wniosł d. 31 Stycznia adres podziękowania Królowi z powodu udzielonych izbie papierow względem uczynioney propozycyi do pokoiu. — Uchwalono.

Z Abo d. 8. Stycznia.

Ogłoszony tu wczoray został następniący okólnik wydany d. 11 Grudnia:

" Dowiedziawszy się Nayiaśnieyszy Imperator, iż nastąpiły niektóre nadużycia i uciemiężenia z powodu połączenia cywilnego rządu z woyskowym, czego woyskowe działania wymagały; lecz teraz, gdy cały kray dostał się pod berło Nayiaśnieyszego Imperatora i rzeczy inną postać wzięły, rząd takowy ustać powinien. J. Imp. Mość chcąc zabezpieczyć dobro wszystkich nowych poddanych raczył nowego rządcę mianować, który z tymczasowem rządem, złożonym z zdatnych kraiowcow rządzić podług ustaw całą Finlandyą będzie. Do uregulowania zaś całkowicie wszystkiego i do obrania urzędow postanowił J. Imp. Mość zwołać seym, którego czas i mieysce poźniey przepisane zostanie. Co podaie się do powszechney wiadomości, iako też, że Nayiaśnieyszy Imperator raczył mnie J. M. Sprengporten, jenerała piechoty, aktualnego szambelana, kawalera orderow S. Alexandra Newskiego 1szey klassy, S. Anny, Maltańskiego i mieczowego Szwedzkiego, mianować jeneralnym rządcą dawniey Szwedzkiey Finlandyi z iey przyległościami. „

Dziś ogłoszone tu zostało co następuie:

" Dobrzy Panowie i Męże Finlandyi! W ogłoszonym wczoray rozporządzeniu Nayiaśnieyszego Imperatora widzieliście dowod nayczulszey staranności nayłaskawszego i naylepszego Monarchy o wasze dobro, w nadaniu wam za rządcę Finlandczyka, który się pomiędzy wami zrodził i wychował, który dał już wielorakie dowody miłości do oyczyzny i do swoich współbraci. — Drzwi łaski i usprawiedliwienia są dla was otwarte, ukryta droga nadużyciow iest przecięta, głos niewinności nie będzie więcey tłumiony i uciśniony ma teraz więcey nadziei do otrzymania sprawiedliwości niżeli dawniey. Udzielono już wiele dobrodzieystw, i postanowiono wynagrodzić szkody woyny. Większa część za-

branych w niewolą Finlandzkich officerow, podofficierow żołnierzy otrzymali iuż i otrzymaią ieszcze, iak tylko będzie można, pozwolenie powrocenia na łono familiy i przyiacioł. — Miasto Helsingfors, które pożar zniszczył, wsparte zostało. W wspaniałem zapowiedzeniu Nayiaśnieyszey Imperatorowey Maryi urządzenia domu edukacyi dla waszych córek wszelkiego stanu, znaydziecie naypewnieyszą rękoymią lepszego teraz niżeli dawniey bytu. — Długo była Finlandya mieyscem okropnego boiu. Niepewność i boiaźń pod słabem berłem niszczyła naylepsze plany rolnika, zabraniała ulepszeń, utrzymywała go w nieczynności i pozbawiała zyskow z pracy. Ta niepewność iuż ustała, i Opatrzność zrządziła nakoniec dla naszego szczęścia, że przygotowane iest dla Finlandyi bezpieczeństwo i szczęśliwość, i że przybierze należącą iey się postać pod opieką potężnego i ze wszech miar łaskawego Monarchy, który swych uczuciow i staranności o dobro Finlandyi dał iuż iawne dowody. — Zasługuycie więc na ten przyszły stan szczęśliwości przez posłuszeństwo, wierność i podległość iaką winniście waszemu Monarszę. Czyńcie Bogu ofiary, a Imperatorowi to, coście czynić powinni; oddaycie się spokoynie waszem pracom, i nie daycie się uwodzić tym, którzy publiczną spokoyność chcą zmieszać i wystawić was na niebezpieczeństwo, iak stało się nieszczęściem w kilku okolicach. — Nieiakie nieszczęścia towarzyszyć musiały stanowi woyny, i poki spokoyność i pokoy nie będzie ugruntowany, są nieodbite. Pomimo iednak tego wszystkiego powinnością iest naszą bydź cierpliwie posłusznemi naszemu łaskawemu Panu i Imperatorowi, w przekonaniu, że on nie przestaie myśleć o daniu nam wsparcia i przywroceniu spokoyności. Wszyscy przeto zachowuiący winne posłuszeństwo doznawać będą dzielney opieki. Co do powszechney podaie się wiadomości. — Z Kancellaryi w Abo d. 7 Stycznia 1809.

W niebytności kraiowego Prezydenta i Kawalera Troil.

A. J. Winter. J. Heurlin.

Z Kopenhagi d. 11. Marca.

Podług rozeszłey się na giełdzie pogłoski, wysłać z Anglii miano na 700 przewozowych statkach 42,000 woyska do Kadyxu, iuż dla opanowania lub zniszczenia zostaiącey tam Hiszpańskiey floty, iuż dla innych celow. Daley Admirał Kolingwood miał stoczyć bitwę, oczem iednak wątpią, w którey życie miał utracić.

Do Helsingeru przybywaią często statki pod banderą pokoiową. Szwedzki officer przywiozł tam niedawno z Helsingborga list, który natychmiast do Kopenhagi odesłano.

Pierwszy okręt w tym roku zdobył nasz korsarz z Hornbek; był to kupiecki Angielski okręt, ładowny żelazem, konopiami, &c. który zimował w Landskronie.

Skarbowe papiery Duńskie znacznie w górę poszły. Widziemy tu iuż krążącą za teraźnieyszego Króla bitą monetę.

Z pisanego listu z Duńskiey faktoryi w Bengalu, pokazuie się, że Serampore zaięte zostało d. 28 Stycznia r. z. przez oddział woyska Angielskiego pod dowodztwem Podpułkownika Carry. Domy pakunkowe i z towarami zapieczętowane zostały i wyznaczono do tego ... Starsa. Wszystkie okręty kompanii Duńskiey i inne zostały oraz na Gangesie przez Angielskie okręty zabrane.

Nie potwierdziła się pogłoska iakoby iuż na Bełcie pokazały się dwa woienne Angielskie okręty. Przeciwnie donoszą telegrafy, że Sund pod Szwedzkim brzegiem iest ieszcze lodem zapchany.

DODATEK

DO Nru. 26.

GAZETY KRAKOWSKIEY

WE SRODĘ DNIA 29. MARCA 1809.

Z Puław d. 21. Marca.

Gazeta Hemburska pod d. 11 t. m. Nr. 40 umieściła między indemi następuiące fałszywe doniesienie z Warszawy z listu bezparcyalnego korrespondenta tegoż gazeciarza ddto 2go Marca wyięte:

"Nie mało tu sprawiło wrażenia: iż rząd Austryacki we Lwowie, Feldmarszałkową Xiężnę Czartoryską, która się tu od 5. tygodni bawiła, przez cyrkularny urząd Lubelski do powrotu do Galicyi spieszno powołał; lubo iey mąż iest poddanym kraiow oboyga (Sujet-mixte), i także w Wielkim Xięstwie Warszawskim dobra posiada, musiała iednak ta słuszna i letnia Dama dnia wczorayszego powrot swoy do Puław w Galicyi nowey, 18 mil odległości, koniecznie przedsięwziąść.,,

Cesarsko-Austryackie kraiowe prezydium we Lwowie wydało rzeczoney Xiężnie z patryotycznych sentymentow ku Cesarsko-Austryackiemu Domowi powszechnie znaney, i w dowodach przywiązania do rządu, z swoim uszanowania godnem mężem, a Feldmarszałkiem Cesarsko Austryackim zawsze się obiegaiącey, pass do Warszawy, iakowy każdy z Austryi idący poddany otrzymuie, nie czyniąc naymnieyszey w tey mierze trudności, i nie miało naymnieyszego powodu wołania rzeczoney Xiężny tak spieszno na powrot.

Ten artykuł gazeciarza Hamburskiego, iakoby ze strony Cesarsko-Austryackiego rządu, tey słuszney i letniey Damie powrot do Galicyi nakazany był, należy pomiędzy owe fałszywe wieści, których się ten gazeciarz od niejakiego czasu dopuszcza, i które nie mogą bydź nieodwołane, ile że się ztąd brzydki zamiar rzucenia podeyrzaney Opinii o sposobie myślenia tey powszechnie szanowaney Damy iawnie okazuie.

Z Medyolanu d. 28. Lutego.

Wczoray ogłoszony tu został C. K. wyrok względem ustanowienia senatu dla Królestwa Włoskiego, którego treść następuiąca:

Napoleon, &c. postanowiliśmy i stanowiemy co następnie: 1) Członkami senatu są: Cesarz i Król; Xżę Eugeniusz Napoleon wicekról Włoski, kochany nasz syn; Don Józef Napoleon, Król Hiszpanii i Indyi; Ludwik Napoleon, Król Hollenderski; Hieronim Napoleon, Król Westfalski; Xiążęta domu Cesarskiego. Daley 2) są członkami senatu Kanclerz, W. pieczętarz Xżę Lodi; W. Poł

komorzy, Hrabia Litta; W. Koniuszy, Hrabia Kaprara; Arcybiskup Medyolański, Hrabia Kaprara; Patryarcha Wenecki; Hrabiowie Moskati, Paradisi, &c. i 24 senatorow wybranych z departamentow. Wicekról otworzy posiedzenia senatu d. 1 Kwietnia i odbierze przysięgę wierności od każdego senatora.

Z Nowegoiorku d. 17. Stycznia.

(Przez Francyą.)

Kryza, w iakiey znaydujemy się przeszło od roku, zdaie się zbliżać do końca. Przeznaczenie nasze będzie bezwątpienia w krotce rozstrzygnione: z wszystkich stron daje się słyszeć głos woyny, i ieżeli ministerium Angielskie obstawać będzie przy niszczących nasz handel środkach, tedy mądrość i umiarkowanie, które kongres nasz do tey chwili okazywał, ustąpić muszą potrzebie nowego systematu. Moc iego wyrokow, zabraniających wszelkiego handlu z Angliią, da bezwątpienia Anglii powod do zaczepki.

Kongres uchwalił dodatkowo do siły, oddaney iuż do dyspozycyi rządu, 50,000 ochotnikow. Młodzież pała chęcią udania się na mieysca swego przeznaczenia i nie będzie w cale trudności w wystawieniu tey nowey siły.

Fortyfikacye Nowegoiorku iuż są ukończone i ważny ten port zabezpieczony iest przeciw wszelkiemu napadowi. Bawiący tu Anglicy udaią się na swe okręty, i przekonanemi są, że prawodawcze nasze ciało nie uczyni wstecznego kroku.

Jeden z nayważnieyszych wyrokow, który kongres wydał większością głosow, iest, iż żadnemu Amerykańskiemu okrętowi nie wolno żeglować pod surową karą pod banderą obcą. Wszystkie okręty Amerykańskie, które w oznaczonym czasie nie powrocą do naszych portow, utracą prawo nazywania się narodowemi.

Rozmaite Wiadomosci.

Przyłączamy tu dwa dalsze dowody, iak źle uwiadomione są zagraniczne pisma o panuiącym w Austryackiey monarchii dobrem duchu.

Dziennik Paryzki pod d. 7 Marca 1809.

Z Frankfortu d. 2. Marca.

"Pruskie gazety zapowiadaią na wzor Wiedeńskiey i Prezburskiey woynę, dla natchnienia słabych umysłow, które w woynie upatruią tylko upadek Austryackiey monarchii, odwagą i zaufaniem. Mniemaią one w *wygorowanym swym zapale*, że szlachta, mieszczanie i chłopi kraiu Czeskiego wystarczą do odparcia wszystkich woysk Francuzkich, i że każdy młody szlachcic uderzony przez nowego czarownika laską czarodzieyską, stanie się niezwyciężonym Rolandem.,,

Dziennik państwa pod d. 8 Marca.

Wypis z listu z Tryestu pod d. 20 Lutego.

"Niektorzy młodzi Brukotłucy nasi zdaią się tyle pysznić z noszenia munduru, iż w tak stanowięcem zaufaniu i zapale mowią teraz o woynie, iak przed 3 miesiącami mowili o cenie cukru i bawełny. Mały moy brat śmiał się wczoray z ich szaleństwa, i rzekł do mnie: "Biedni ci chłopcy! iakże oni, gdy woyna się zacznie, za pierwszym z dział wystrzałem, acz z daleka strzelanym, uciekać będą i starać się ukryć pod swemi worami wełny!,, — i t. d.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 27 i 28 Marca 1809.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	42	do	50.
— Żyta		36	—	41.
— Jęczmienia		28	—	32.
— Owsa		22	—	26.
— Grochu		36	—	41.
— Kaszy iaglaney		52	—	60.

W Wieczniu d. 18 Marca

Mera wynosząca pół korca naszego.

— Pszenicy	zł. pol.	36	do	55.
— Żyta		26	—	35.
— Jęczmienia		22	—	25.
— Owsa		18	—	23.

DONIESIENIA.

Per Magistratum Circularis Civitatis Tarnow medio præsentis edicti omnibus iis quorum interest, notum redditur, ab hujati Magistratu concessum esse, quatenus circa universam Substantiam post olim Josephum Antonium Sztöger Civem & Mercatorem Tarnoviensem derelictam Concursus Creditorum operiatur, hos proinde qui ad formandam quampiam adversus obæratam massam olim Josephi Antonii Sztöger prætensionem jus se habere crederent, admoneri, ut usque ad ultimam Julii 1809 inclusive prætensionem Suam, medio porrigendi adversus constitutum in persona Domini Nicolai Noramowicz Advocati Provincialis Curatorem ad lites massæ concursualis, qualem Processus ordinarii forma requirit Libelli, ad hujatem Magistratum eo certius liquident, inque Libello ist hoc non Solum de liquiditate actionis suæ, sed etiam de jure, si cujus in hoc vel illa Classæ collocari petant, valide doceant, quoniam secus post lapsum præfixi termini tempus nemosit amplius audiendus, & ji, qui eo usque prætensiones Suas in Judicio non denuntiaverint, ab omni obærata massa sine exceptione, tum quoque sint præcludendi, si ipsis revera compensationis etiam jus competeret, vel etiam rem jure dominii e massa vindicandam haberent, vel denique Actioni suæ per hypothecam rei immobilis ad obæratam massam spectantis captum esset adeo, ut hujusmodi Creditores si forte massæ aliquid debeant, non abstante quod ipsis alioqui competiisset, compensationis, proprietatis, vel hypothecæ, jure debitum solvere teneantur.

Caeterum quoque omnibus Creditoribus massæ Cridariæ olim Josephi Antonii Sztöger præsentibus notificatur, quod fine deligendi Curatoris massæ & Creditorum deputationis dies 31 Martii 1809 dicatur, in quo termino hora 9 mat. idem hic Judicii comparere, & se præscripto §. 86 Cod. Jud. conformare obligantur. His igitur quilibet conformiter agito, sibique a damno caveto, ita enim dictant, sancitæ pro C. R. hæreditariis terris leges.

J. Mikocki, Consul.
Gniewuszewski, Syndicus.
Bochyński, Ass. Ex Con. Mag. Tarnoviæ die 24 Xbris 1808.
Sala.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panu Josefowi Bielińskiemu ninieyszym Edyktem wiadomo czynią: że Pan Stanisław Troszczyński przeciwko niemu i massie krydalney Woyciecha Sulimirskiego, o summę 5000 *zł.* ryń. ç. s. c. i 12 *zł.* ryń. 9 kr. na dniu 13 Listopada 1808 do Nru 14548 do Sądu tego żałobę podał i pomocy sądowey dopraszał się. —— Gdy zaś te Sądy dla iego niewiadomego mieysca bawienia się, iemu tuteyszego sądowego Adwokata Pana Waniek za obrońcę z iego szkodą i kosztem ustanowiły, z którym rzeczona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey ustawy prowadzona i ukończona będzie; on przeto niniejszym Edyktem napomina się, ażeby na dzień 18 Kwietnia 1809 roku godzinę 9tą z rana do excepcyi się stawił, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddał, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrał, tego sądowi wymienił, i to z prawa czynił, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzi, by sprawy swey nie zaniedbał, gdyż wszelką szkodę ztąd, może wyniknąć mogącą samby sobie przypisać był winien.

Dan w Lublinie d. 28 Listopada 1808 roku.

K. Michałowski.
Schmitzer.
Smetana.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachodniey.
Klimaszewski.

Ze strony C. K. Gallcyiskiey dobra kraiowe sprzedaiącey kommissyi, przedane będą przez licytacyą publiczną niżey wyrażone dobra kraiowe, na dzin 15 i 16 Maia teraźnieyszego roku w Lwowie, to iest:

1) Dnia 15 Maia dobra Grodzisko z funduszu religiynego w Cyrkule Rzeszowskim leżące. Te dobra były dawniey całkowitą częścią, przez proces krydalny na części podzielonych dóbr prywatnych Grodziska, i składa się z trzech wsiow: 1. Wolki Grodziskiey i do teyże należące części Zagrody. 2. Z Pogwizdowa, także Gwizdowa zwanego. 3. Z Opalińska, także Maydan mały zwaney. Leży o 5 mil od cyrkularnego miasta Rzeszowa, 2 mile od Łańcuta i tyleż od Leżayska, a należy pod inspekcyą ekonomii kameralney Leżayskiey. Rubryki dochodow są następujące! a) Za inwentarskie od poddanych powinności w gotowiz-

nie 739 zł. ryń. 43 2/8 kr. to iest w relnicynym czynszu od gruntu, korczowania i za pańszczyznę 780 dni ciągłych, 12 kop 55 sztuk iay, 22 sztuk gęsi, 73 sztuk kapłonow, 67 sztuk kur, 213 sztuk przędzy i 40 korcy i 6 garcy owsa czepowego. b) pożytek z propinacyi, który podług arędy po odtrąceniu podatku czopowego 675 zł. ryń. wynosi. c) Pożytek z młynow, z iednego, którego koło woda spodem obraca, w części Zagrody zwaney do wsi Grodziska należącey 20 zł. ryń. 30 kr. przy którym także iest staw o trzech morgach i 1146 □ sążniach znayduie. d) Lasu iest 179 morgow i 212 sążni kwadratowych. — Gruntow folwarcznych nie ma żadnych. Te, które były, od dawna pomiędzy poddanych są rozdzielone; a przeto żadnych także ani folwarcznych, ani innych gospodarskich nie ma budowli. — Cena fiskalna i 39,119 zł. ryń. 19 3/8 kr. którey część czwarta w czasie licytacyi na wadium złożona bydź ma.

2) Dnia 16 Maia w Cyrkule Bocheńskim mila od Krakowa, a pół mile od Wieliczki leżące, rownie do religiynego funduszu należne dobra Podstolice ze wsią tegoż nazwiska, i następuiącemi dochodami.

	zł. ryń.	kr.
a) W gotowiźnie czynszu za podzielone między poddanych dominikalne grunta rocznie	269	33 3/8
Czynszu z gruntow chłopskich	182	37 4/8
Czynszu z domow i pomieszkania	12	45
b) Czynszu z posiadanego za przywileiem młynu	27	—
c) Pożytek z propinacyi zaarędowaney gromadzie, rocznie	30	—
d) Relnicya za dziesięcinę	19	30
Summa	541	25 7/8
Od którey Dominikalny podatek potrąca się	37	30
a zatem pozostaie	503	55 7/8
Od tego 5 procentu na expens gruntową	25	11 6/8
Wynika czystego dochodu Summa	478	44 1/8
Która po cztery od sta na kapitał rachuiąc czyni	11968	35
Do tego szacunek lasu, maiącego 55 morgow 1223 sążni kwad.	2016	35
Summa całkowitego szacunku wynosi	13984	58 1/8

Która za pretium fisci iest stawiona i takowey część 4ta iako vadium przy licytacyi złożoną bydź ma. — Z resztą, ponieważ z powyższych rubryk do dochodowych widać, że grunta dworskie pomiędzy poddanych rozdzielone zostały; przeto też żadnych ani dworskich, ani gospodarskich budowli nie ma. — Połowa summy iaka w czasie licytacyi przez więcey daiącego wyniknie, ma natychmiast po nastąpionym naywyższym zatwierdzeniu, i to ieszcze przed oddaniem dóbr, druga zaś połowa w dwech letnich ratach od dnia objęcia dóbr zapłacona, dostatecznie zabezpieczona, i aż do całkowitey wypłaty po 5 od 100 procentem opłacona bydź powinna. — Zapłata vadium, rownie iak i ceny wynikłey kupna ma bydź dana, albo w gotowych pieniądzach, lub wyłącznie w tych tylko skarbowych obligacyach, które dla domow wexlowych Gall & Compagnie w Amsterdamie, Ossi & Sohn w Roterdamie, Braciom Bethmann w Frankforcie nad Menem, Frege w Lipsku, Dittmer w Ratysbonie, Uster, Ott, Escher & Compagnie, w Zurich, Haller & Compagnie dawniey Zerleder w Bernie, Marquard Benther & Compagnie w Bernie, J. B. Durazzo w Genui, F. Fenzy w Florencyi, Obwexer & Sohn w Augsburgu, lub w owych nadworney kamery obligacyach, które na rzecz Kurlandzkiey Xiężniczki wydane były; ponieważ te tylko skarbowe obligacye w swey zupełney nominalney wartości zawsze iednak według proporcyi waluty Wiedeńskiey do owych zagranicznych pożyczek pomienionych wexlowych domow, zamiast zapłaty przyymowane będą. — Maiący chęć kupna, mogą bliższych w tey mierze wiadomości, częścią od Leżayskiey i Niepołomickiey kameralney Ekonomii, osobliwie zaś w kancellaryi C. K. dóbr kameralnych Administracyi w Lwowie zasięgnąć.

Z C. K. Kommissyi dobra kraiowe w Galicyi sprzedaiącey
W Lwowie dnia 5 Marca 1809.